

ETH DIARI

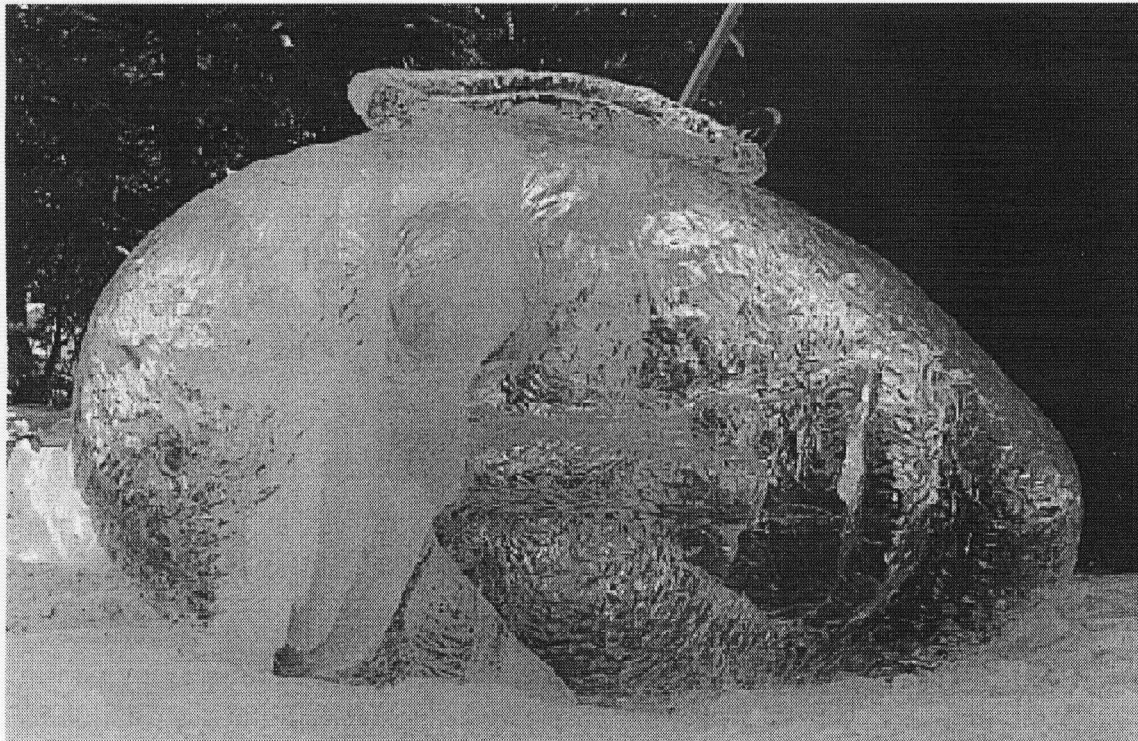
Numerò 36
Dijaus 18 de hereuèr 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

CENT ARTISTES PARTICIPEN EN UN CONCORDS D'ESCULTURES DE NHÈU EN ANDÒRRA

Un centenat d'artistes participen ena tresau edicion deth Concors Internacionau d'Esculturas de Nhèu deth Pas dera Casa (Encamp), qu'enguan ei dedicat tath Mon meravilhós de Walt Disney.

Eth certamèn se desvolope entre aué e diuendres tamb un aument enes inscripcions d'artistes professionaus, tamb quauqui uns que provien d'escòles de Bèrs Arts catalanes e franceses, per exemple d'Olòt e Perpignan.

Es participaires dispòsen de lèu 25 blòcs de nhèu compacta entà elaborar es sues pèces, qu'optaràn tath trofèu Cristalh des Nhèus.

Cada categoria (adulti, adolescents, mainadera) opte tà tres prèmis d'òr, argent o bronze. Ath delà, era organizacion a decidit balhar un prèmi especiau tàs escòles d'art e es artistes professionaus.

Eth jurat deth concors, qu'eth darrèr an siguec dedicat ara oceanografia e ath mon de Jacques Cousteau, ei format per membres deth Comun (ajuntament) d'Encamp e artistes andorrans.

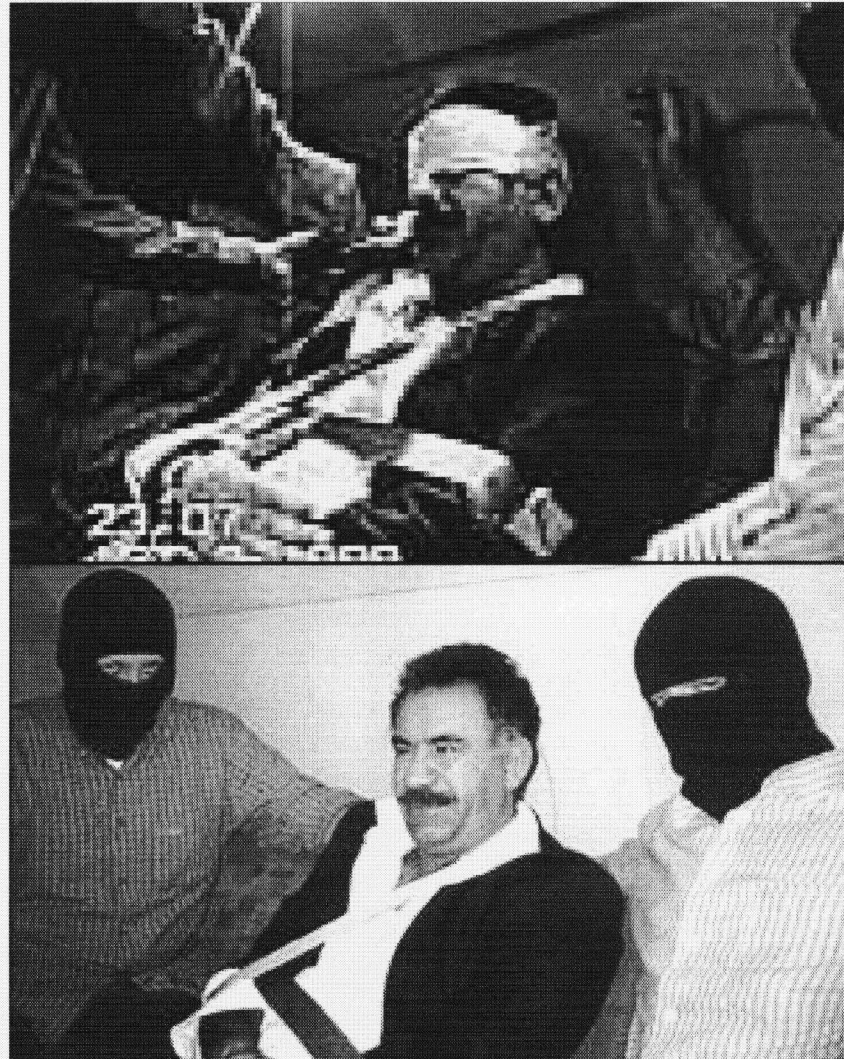
AUÉ PLENARI DER AJUNTAMENT DE VIELHA

Entad aué, tara ua deth meddia, ei convocada ua session extraordinària deth Plenari der Ajuntament de Vielha-Mijaran. Coma toti es plens, era session ei dubèrta ath public en generau.

Er orde deth dia qu'ei eth següent:

1. Sollicitud de subvencion entà operacions de neteja e conservacion des vies de comunicacion deth tèrme municipau, en acuelhé-se ara Resolucion de 18 de deseme de 1998.
2. Acceptacion dera subvencion deth Departament d'Ensenhament autrejada tath Centre d'Educacion Infantiu, segontes era Resolucion de 7 de deseme de 1998.
3. Sollicitud de convènis de colaboracion tamb eth Departament de Trabalh.
4. Aprobacion definitiva deth compde generau 1997.
5. Prestar garantia tara renauacion dera polissa de credit de Vigesa tamb eth Banc Central Hispano.
6. Préner possession des avals d'ACS.
7. Aprobacion inicial des padrons de contribuents deth prètz public de mantienença deth hialat de subministrament d'aigua, atau com eth des guàs e era taxa de sanejament, an 1999.
8. Cambi de titular deth contracte de subministrament d'energia electrica deth Palai de Gèu.
9. Dar compde der informe periciau der arquitecte González Nebreda sus eth Palai de Gèu e, en conseqüència, exercir accions judiciais contra es possibles responsables (redactor deth projècte, empresa constructora e tecnicos directius dera òbra).
10. Facultar eth baile entà qu'era Junta Generau d'Accionistes de Vigesa amendrisse eth nombre de conselhèrs dera societat de 9 a 7.

TRES MÒRTS ENES PROTESTES KURDES EN ALEMANHA

Es manifestacions que s'esdevien per tota Euròpa en protesta pera detencion d'Abdullah Öcalan, eth lidèr deth Partit des Trabalhadors deth Kurdistan, an agut aué ua conseqüència dramatica. Tres kurds an estat mòrti per policies israelians quan sajuen d'aucupar era ambaishada d'Israèu en Berlin.

Aguest a estat er incident mès grèu dera onada de protestes que s'an estienut per tota Euròpa dempús der arrèst d'Öcalan pes autoritats turques. Sonque en Alemanha i a mès de miei milion de kurds vengudi de Turquia. Ara madeish, era pòur mès grana ei eth tracte que pogue recèber Öcalan per part des fòrces de seguretat turques, denunciades soent pes abusi contra es drets umans.

Aué, coma recuelhem informatiuament, i a session extraordinària deth Plenari der Ajuntament de Vielha. Aparentament un tramit entà sosmèter a discussion un 'plan engüejant' orde deth dia. E precisament aguestes dues qüestions, **tramit e engüejant**, son eth nud dera nòsta reflexion. Entath ciutadan arren, absolutament arren de çò que se hè o s'apròve en Ajuntament -en quinsevolh ajuntament- ei un tèma de tramit, ei a dèder, ua qüestion sense importància e de simpla resolucion administratiua. Eth perqué ei simple: darrèr de non pògues decisions administratiues i a era potenciacion de politiqes que, fòrça viatges, van en contra der interès generau e simplament son decisions partidistes o, deth punt d'enguarda dera gestion, *pures* aberracions qu'a cuert o long tèrme pagam es ciutadans.

I a ua mania en fòrça ajuntaments deth país -e tanben de Catalonha- de resòlver es qüestions pera via exclusiua dera gestion administratiua, desbrenbant qu'ath delà d'èster escrupulosi tamb era lei e era normatiua, es decisions des podèrs locals an de respòner a politiqes sectoriaus ben dessenhades e sabent, evidentament, qu'es diferents sensibilitats politiqes meteràn er accent en un tèma o en un aute segontes era sua concepcion. Comence a èster perillhós, perque viciè e deishe sense capacitat enterprenedora er ajuntament, s'exclusivament se resòlven es tèmes sonque demanant ara secretària der Ajuntament ce que ditz era nòrma e s'acabe deishant qu'era burocràcia municipau acabe resolvent era execucion des

qüestions e, inclús a de còps, eth secretari articule eth pròpi dessenh globau d'afrentar quauqui problèms.

Procedir d'aguesta façion, coma minim respon a dus hèts: eth prumèr ei qu'a viatges eth politic vò gèsser pera tangent de bèth problèma, vò passar *de puntetes* sus era qüestion e li ei mès facil passar era pilòta tath secretari der ajuntament que 'banhà-se' publicament. D'aguesta manèra d'actuar, eth nòste baile Calbetó n'ei un gran expèrt. Er aute hèt ei eth baish nivèu de coneishement politic e administratiu des alcaldes e còssos, e açò carrega fòrça viatges que s'instaura çò qu'en politicologia se nomena era *dictadura des secretaris o des assessors*. Eth nivèu ei tan baish que, per pòg illustrat que sigue eth secretari o secretària, aguest acabe dominant era situacion des plenaris e deth dia a dia (coma anecdòta, inclús en Vielha era secretària mèrque era lengua des plens).

Quan un politic vos digue aué qu'ei un plenari de tramit, rapidament metetz-vos es mans ena cartera!

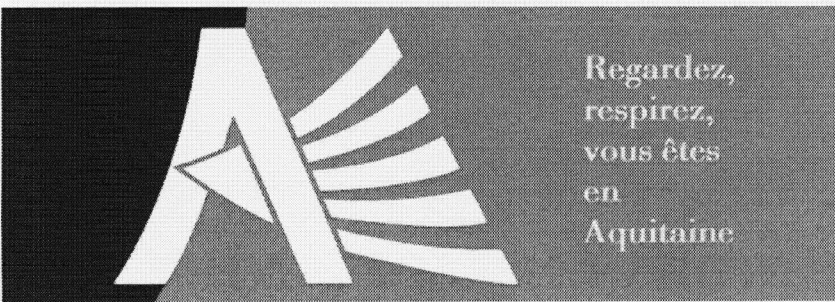
Era auta qüestion ei qu'era politica, es plenaris e d'autes activitats publiques son un autentic *pal*, utilisant un argòt juveniu. E ei vertat qu'es 'males arts' dera classe politica pòden acabar hastiant eth mès *entregat* seguidor. Entre era pòga preparacion, era deishadesa de quauqui uns e era pòga consistència morau de d'auto, eth praube ciutadan, cada dia mès, non ei dispasat a seguir eth dia a dia dera politica, n'era qu'a

mès a pròp com ei era politica municipau, e deishe qu'es politics s'ac apraien solets. Era frase "ja s'ac haràn" ei de toti coneishuda. Eth politic ei culpable perque ja non enamore, ne sap sedusir, mès que nosati coma ciutadans tanben acabam siguent responsables dera deishadesa generau. Non n'i pròp tamb votar.

En tota aguesta patetica escadença i é eth politic aberit que, volgudament, desmobilise e desactue era participacion deth ciutadan. Ja les va ben qu'era gent non participe. Era manca de debat, era manca de transparència, er amagament d'informacion coma arma de poder son practiques abituaus deth politic reaccionari. Mès ath delà, en Aran, eth politic de concepcion prigonda reaccionària -que tant pòt èster deth govèrn coma dera oposicion, es dus papèrs an era varianta reaccionària- a ua auta culpa mès denunciabla, e ei que quan un país com Aran ei en procès de construccion nacionau, tant ena sua lengua, com ena coèshion social, coma tamb era normalisacion dera lengua o tamb er assolidament des sues institucions, travar eth debat e era participacion ei ua responsabilitat istorica totaument negatiua entath país e qu'aurà consequéncias de futur.

Exageram? Aué en dia, non auer **illusion entà Aran** represente èster politicament, civicament, morauament e lingüisticament, un *cadavre que camine*. Coma acte de responsabilitat civica s'aurie d'arturar a tot aqueth 'que mate', 'qu'entèrre', e eth 'que silenciós, s'ac garde'.

AQUITÀNIA RELHEUARÀ ANDÒRRA ENA PRESIDÈNCIA DERA COMUNITAT DE TRABALH DES PIRENÈUS

Era region d'Aquitània relheuarà ben lèu Andòrra ena presidència dera Comunitat de Trabalh des Pirenèus (CTP) en Andòrra, segontes informèc er actuau president, Josep Duró, còsso major (baile) d'Ordino.

Duró expliquèc qu'eth cambi de presidència en aguesta entitat, qu'arremasse es parçans des Pirenèus, entre es quaus i é Catalonha, se harà ena

pròplèu amassada deth plenari dera CTP.

Eth còsso ac anoncièc dempús d'amassà-se tamb Joaquim Llimona, director generau de Relacions Exteriores dera Generalitat de Catalonha, qu'ei en Andòrra d'ençà de deluns entà dar supòrt tanben as iniciatiues culturaus qu'amie a tèrme eth Centre dera Cultura Catalana en Principat. De hèt, era Generalitat vò ampliar era sua actuau relacion de collaboracion culturaus tamb aguesta entitat, amiada per Salvador Brasó, que tà enguan a programat uns 80 actes e activitats culturaus, entre eres, er aumenatge tà Pompèu Fabra o era Mòstra de Teatre Juveniu.

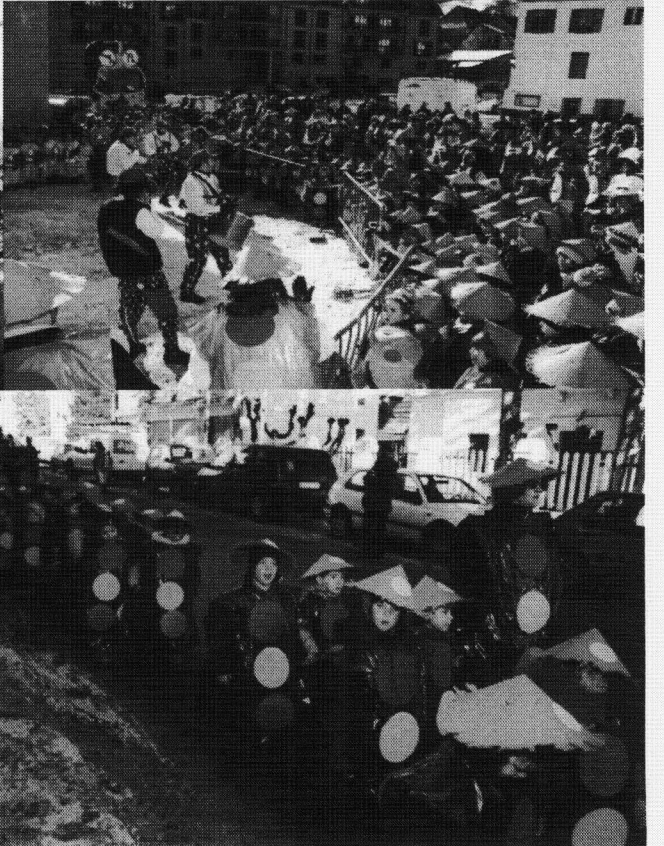
Ua des façons mès interessantes e assolidades deth Centre dera Cultura Catalana en Andòrra, membre dera Associacion Agora Culturaus, ei, segontes Llimona, era Mòstra de Cinema Catalan, qu'ei ua des mès "interessantes" des que realisen es centres culturaus catalans despartits per tot eth mon.

VIELHA HÈSTA ESCOLARA DE MAGRÀS.

V
I
E
L
H
A

1
9
9
9

Coma cada an es nòstes escòles celebrèren o celebràn Magràs. Diuendres passat siguec era **Escòla Garona** era que celebrèc era hèsta tamb carròsses en carrèr, eth judici deth pipòt (que pr'amor deth heired que hège, en lòc de hè-lo ena plaça se hec en Poliesportiu de Vielha) e dempús era sua crema. En tot coincidir tamb er An Internacionau dera Educacion Viau, es alumnes se disfressèren tamb motius qu'auien a veir tamb eth tèma viau. Es imatges fotografiques de **Miquel Fernández**, de **Val Color/Vielha**, valen mès que mil paraules.

AGUEST EI UN ESPACI A ON I PÒT AUER ETH SÒN ANONCI. TRUCATZ-MOS E MOS L'ENCOMANATZ, NOSATI LI HARAM ERA COMPOSICION GRAFICA, ERA TRADUCCION E TOT AQUERÒ QUE CALGUE, PETH MADEISH PRÈTZ. CADA MODUL (6,8 cm x 5 cm) A UN PRÈTZ DE 3.000 PESSETES MÈS IVA. TELEFON 973 64 17 72

Edite ETH DIARI Família Colomines Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA: Aula Euròpa des Pirenèus (Val d'Aran) Carrèr Doctor Manel Vidal locau num. 5 (Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau) 25530 Vielha-Val d'Aran Telefon: 973641772 Fax: 973640871 E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Editor e director: Joan-Ramon Colomines-Companys e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dessenh: Marc Colomines i Nadal.

Equip de correctors: Pilar Barés e Xavier Gutierrez.

Equip comerciau: Ramon Agulló i Teixidor.

Impression: Xerox's Document Center 220 ST d'ETH DIARI en Vielha. Tirada: 1000 exemplars.

ETHDIARI

O XORNAL QUE FALARÁ TAMÉN DOS GALEGOS, VASCOS, MADRILEÑOS, ANDALUCES, ARAGONESES E CATALÁNS EN ARANÉS.

SUBSCRÍBETE AGORA Ó DIARIO PLURAL DE TÓDALAS SENSIBILIDADES DE ARÁN.

*PORQUE O ARANÉS
ÚNENOS A TODOS.*

**¡FAITE SUBSCRITOR-
FUNDADOR!
¡PRECISÁMOSTE!.**

EGUNKARI HORI ARANIERAZ IDATZIKO DA ETA ONDORENGO HAUEK ERE MINTZAGAI IZANGO DITU: EUSKALDUNAK, GAILEGOAK, MADRILDARRAK, ANDALUZIARRAK, ARAGOIARRAK ETA KATALANAK.

EGIN ZAITEZ ORAIN ARAN BAILARAKO IKUSPUNTU GUZTIAK BILTZEN DITUEN EGUNKARI ANITZAREN HARPIDEDUN.

*IZAN ERE, ARANIERAK
BATZEN GAITU
GUZTIOK.*

**HARPIDEDUN ETA FUNDATZAILE EGIN
ZAITEZ!
BEHAR ZAITUGU!**

un diari independent e plurau en aranés.
Hè-te ara subscriptor. Perque t'auem de besonh!

Truca-mos. Telefon 973 641772 (tardes)